

ZPRÁVA O ČINNOSTI MĚSTSKÉHO MUZEA A GALERIE VE SVITAVÁCH ZA ROK 2009

Co je vlastně kulturní dědictví, nacházející se v muzeích a jaká je jeho úloha v životě společnosti? Jde o národní poklad, který si definuje každý stát sám. V některých zemích je vymezen taxativně právními normami, jinde je stanoven obecně. Kulturní dědictví je chápáno jako jeden z hlavních prostředků k vytváření identity občana – ukazuje mu, že má společné kořeny, vychází ze společné tradice... To, jak široce je kulturní dědictví pojímáno, je také dáno společenským vývojem a bohatstvím té které země.

Pavel Holman, Masarykova univerzita v Brně

Vypracovala a předkládá:

Mgr. Blanka Čuhelová, ředitelka MMG ve Svitavách

Městské muzeum a galerie ve Svitavách (muzeum) jako příspěvková organizace města Svitavy spravuje dva objekty v blízkosti centra města, budovu na Máchově aleji č.1 a Ottendorferův dům na náměstí Míru č.1. Obě budovy jsou v majetku města.

Ve své činnosti v roce 2009 se řídilo svým rámcovým plánem práce. Činnost muzea se soustředila na úkoly vyplývající z nové koncepce muzea a Ottendorferova domu po odstěhování městské knihovny a SKS do kulturního centra Fabrika Svitavy. Muzeum nadále plnilo úkoly vyplývající ze zákona 122/2000 Sb. o centrální evidenci sbírek a spolupodílelo se na plnění úkolů MK ČR Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu. Pracovníci muzea se podíleli na koncepci informačního systému Informačního centra Oskara Schindlera a Kavárny v parku. V průběhu roku nedošlo k žádné změně organizační struktury muzea.

Hospodaření muzea

Muzeum hospodařilo v souladu se svými plánem a rozpočtem a vycházelo z poskytnutého příspěvku na provoz od zřizovatele, z poskytnutých dotací a vlastních příjmů. Dotace zřizovatele – Města Svitavy na provoz činila 3 821 tis. Kč a byla vzhledem k menšímu čerpání v kapitole oprav o 300 tis. nižší než v roce 2008. Muzeum nebylo úspěšné v čerpání dotací od MK ČR, z grantového programu Pardubického kraje na vybavení expozic však získalo 140 tis. Kč. Příjmy z vlastní činnosti (vstupné, prodej publikací, pronájmy) činily 398 tis. Kč. V tomto roce proběhl v muzeu interní audit podle zák. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě.

Personální situace

Počet zaměstnanců je naplňován podle platného organizačního řádu, veškerou činnost zabezpečuje v současné době 6,4 přepočtených pracovníků. Statutárním orgánem je ředitelka, která zodpovídá za celkovou činnost, hospodaření, provoz, rozvoj i prezentaci organizace. Dále zajišťuje organizačně i fakticky veškeré výstavy a další akce muzea. Správce sbírek zodpovídá za získávání, ochranu a evidenci sbírek a stav depozitářů (bezpečné uložení sbírek, vhodný mobiliář, zabezpečení, monitoring teploty a vlhkosti...). Vzhledem k jazykové vybavenosti zajišťuje jednoduché překlady a průvodcovské služby turistům v německém jazyce. Historik zodpovídá za historický výzkum a dokumentaci, sběr a evidenci archiválií a knihoven, ediční a přednáškovou činnost, zajišťuje odbornou praxi studentů a konzultace v oblasti regionální historie. Po úvazku 0,5 je v muzeu zaměstnána ekonomka a restaurátor sbírek. Technický personál obou budov (uklizečky, pokojská, pokladní+průvodce, údržbař) činí 2,4 úvazku. Vzhledem k personální situaci mají všichni pracovníci kumulované funkce, ve kterých jsou schopni se částečně zastoupit.

Expozice a výstavy muzea jsou pro veřejnost zpřístupněny denně kromě pondělí včetně sobot, nedělí a svátků.

Péče o sbírkový fond

Akviziční činnost a správa sbírek

Akviziční činnost se v průběhu roku řídila a prováděla dle sbírkotvorného programu Městského muzea a galerie ve Svitavách z roku 2005. Do sbírkového fondu přibylo celkem 7 088 evidenčních čísel.

Podle způsobu nabývání sbírkových předmětů vede jednoznačně převod z vlastních neevidovaných do evidovaných fondů (Ottendorferovy knihovny – 6 777 knih).

Akvizice dalších předmětů se prováděla nákupy, přijatými dary a vlastním sběrem, nebyly realizovány bezúplatné převody ani výměny sbírek. Nákupy v hodnotě 5 750 Kč bylo získáno 16 předmětů. Byly to hlavně předměty do sbírky prací techniky a archiválie. Veškeré nákupy byly předem projednány a schváleny poradním orgánem ředitelky muzea – nákupní komisí. Vlastním sběrem a anonymním dárcovstvím se muzejní fond rozšířil o 26 položek, především ručně zhotovených textilních předmětů datovaných do počátku 20. století. Darovací smlouvou získalo muzeum 103 přírůstků, největší počet tvořila kolekce historických malovaných vánočních ozdob.

Evidence fondů

Sbírkový fond muzea obsahoval k 31. 12. 2009 celkem 16 546 položek. Je zapsán v centrální evidenci sbírek MK ČR pod evidenčním číslem sbírky MSV/002-05-10/211002 v osmi podsбірkách (viz tabulka).

Výrazný nárůst v počtech evidovaných předmětů ovlivnila aktualizace sbírky Ottendorferovy knihovny, která nebyla v centrální evidenci do roku 2008 zapsána. V roce 2009 zažádalo muzeum v souladu se zákonem o rozšíření své sbírky v evidenci ministerstva kultury o další podsбірku – 24-3: Německá Ottendorferova knihovna. Ministerstvo aktualizaci ještě v tomtéž měsíci potvrdilo. Počet evidovaných položek Ottendorferovy knihovny v tabulce představuje skutečný počet exemplářů tohoto fondu.

Kód a název podsбірky	počet evidovaných položek ^{*)}		meziroční přírůstek
	2008	2009	
15 – Výtvarné umění	264	264	0
17 – Uměleckoprůmyslové předměty	866	958	92
18 – Knihy - sbírková knihovna	2631	2651	20
21 – Fotoarchiv	2762	2909	147
24-1 Prací technika	213	234	21
24-2 Pozůstalost Aloise Petruse	201	201	0
24-3 Německá Ottendorferova knihovna	0	6777	6777
25 – jiné, obecné	2521	2552	31
Celkem	9 458	16 546	7 088

^{*)} pod jednu položku bývá zpravidla zapsán jeden sbírkový předmět. Jedná-li se však o soubor sbírkových předmětů, shodné vypovídací hodnoty (např. fotografie z jedné události a stejného data nebo figury keramického betlému apod.), pak je celý soubor zapsán pod jednu položku, označen v prvotní evidenci jedním přírůstkovým číslem a k odlišení jednotlivých předmětů v souboru pak slouží evidence druhotná – označení inventárními čísly.

Ochrana sbírek, restaurování a konzervace

Všechny užívané prostory muzea jsou vybaveny elektronickou zabezpečovací signalizací a protipožární elektronickou signalizací, veřejné prostory muzea jsou sledovány kamerovým systémem s výstupem v pokladně, kanceláři ředitele a historika. Přízemní okna depozitářů jsou navíc chráněna kovovými mřížemi.

K udržování relativní vlhkosti v depozitáři obrazů a v expozici holocaustu používáme

2 zvlhčovače vzduchu zn. Calorex Century 4, přesto je především v expozici holocaustu trvalý problém s nízkými hodnotami vlhkosti vzduchu. Přitom právě optimální hodnoty teploty a vlhkosti jsou podmínkami pro zápůjčku předmětů z Židovského muzea v Praze a Památníku Gross Rosen v Polsku. Účinnost v otevřených expozicích kolísá v závislosti na okolní teplotě. V zimních měsících se musí doplňovat oba zásobníky vody 1-2 x týdně, v letních měsících se v uzavřeném depozitáři obrazů zvlhčovač nepoužívá, spíše bychom využili odvlhčovač, jeho pořizovací a provozní náklady (destilovaná voda) však nejsou v současnosti akceptovatelné.

V roce 2009 muzeum pořídilo pro ochranu exponátů a bezpečnost návštěvníků do čtyř výstavních sálů v 2. NP celkem 26 stabilních kovových prosklených zábran. Díky grantu Pardubického kraje byly stálé expozice vybaveny čtyřmi novými skleněnými vitrinami s bezprašným prostředím a úsporným LED osvětlením. Depozitář prací techniky byl vybaven sedmi kovovými regály vhodnými k uložení objemných sbírkových předmětů nad sebou. Regály byly vzhledem k finanční úspoře vyrobeny žáky Středního odborného učiliště ve Svitavách.

Základní očista, drobné opravy a konzervování bylo nezbytné provést u většiny nově nabytých předmětů. Po přestěhování sbírky praček ze sklepních prostor ve škole Felberova do budovy muzea bylo pracovníkem muzea opraveno, zkompletováno a konzervací prošlo 13 sbírkových předmětů prací techniky a byla provedena fotografická dokumentace technologického postupu. Řada nově získaných praček byla v neuspokojivém technickém stavu, který neumožňuje jejich vystavení v expozici, či použití při muzejních akcích (Muzejní noc).

Na základě konzultace odborného znalce v oblasti textilu došlo k vhodnějšímu uložení a ochraně proti vnějším vlivům prostředí (pH, prašnost) u některých sbírkových předmětů, kusový textil byl přebalen do chemicky neutrálního papírového obalu.

Inventarizace sbírek

V souladu s ustanovením zákona č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, §12 byla provedena inventura k ověření souladu evidenčních záznamů se skutečností. Celkem se inventura týkala 647 evidenčních položek

Prezentace sbírek

Expozice „Z historie praní“ prezentuje hlavní sbírkový program svitavského muzea. Je zde vystaveno 56 ks historických pracích strojů (z toho 4 ve vstupní hale muzea), 13 valch, 10 ručních mandlů, 5 pracích zvonů a dalších celkově 114 položek obecného charakteru (potřeby pro domácnost, textilní výrobky, fotografie). Průběžně je doplňována o nově získané exempláře historických pracích strojů a další předměty, vztahující se k tomuto tématu (historické reklamní tabule, dobové prací prášky, mýdla apod.). Téměř kompletní podsběrka prací techniky byla veřejnosti zpřístupněna v rámci Muzejní noci.

V expozici „Hledání hvězdy Davidovy - Oskar Schindler, spravedlivý mezi národy“ je použito 200 reprodukcí fotografií z vlastního fondu, stálá výstava „Svitavská zastavení“ prezentuje na 16

závěsných panelech ve vstupních prostorách muzea celkem 84 reprodukcí originálních historických fotografií z muzejního archivu.

Dlouhodobě je zapůjčen jeden z historických střeleckých terčů svitavského malíře 19. století, Johanna Dittmanna Městskému úřadu ve Svitavách pro reprezentační účely. 45 sbírkových předmětů bylo zapůjčeno pro fotografické účely. Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě - na výstavě „Ktož jsú boží bojovníci“ byl od září do listopadu prezentován historický palcát z našich sbírek.

Veškeré zápůjčky sbírkových předmětů byly poskytnuty na základě individuálních Smluv o výpůjčce s požadavkem uveřejňování majitele zapůjčených předmětů.

Fotoarchiv

Fotoarchív muzea obsahuje 2 909 položek. Za rok 2009 bylo zaregistrováno 147 nových položek prvotní evidence, tj záznamů v přírůstkové knize. Pod tímto číslem se skrývá celkem 399 jednotek - fotografií událostí (soubor převedený z MěÚ Svitavy), exponovaných skleněných desek s historickými událostmi z počátku 20. století a fotoalbum s unikátními záběry z událostí roku 1968 ve Svitavách. Technické vybavení muzea umožňuje plnou digitalizaci sbírkových předmětů pomocí scanneru a kvalitního fotoaparátu. V roce 2009 byla provedena digitalizace pro grafické potřeby 68 skleněných negativů, které pocházely z darů do archivu muzea. Některé nově získané snímky byly publikovány v měsíčníku Lucerna. Průběžně je prováděna fotografická dokumentace stavebního vývoje města, která je přílohou kroniky a součástí fotoarchivu MMG.

Knihovní fondy

Muzejní knihovna se skládá ze sbírkové, Ottendorferovy a badatelské knihovny. Sbírková a Ottendorferova knihovna jsou evidovány podle zák. 122/2000 o Centrální evidenci sbírek MK ČR a přírůstky jsou průběžně inventarizovány v rámci II. stupně evidence.

Sbírková knihovna

Je souborem tisků, rukopisů a materiálů archivní povahy, které mají blízký vztah k regionu Svitavska. V současnosti je evidováno ve II. stupni evidence 2 608 položek (tisků, rukopisů, korespondence, fotokopíí, xerokopíí). Proběhla celková inventura a revize knihovny za pomoci pracovníků veřejné náhradní služby. Za rok 2009 byl počet přírůstků 20 jednotek v I. stupni evidence. Celkem je evidováno v hlavní přírůstkové knize, tj. v I. stupni evidence 2 651 položek. V plánu pro rok 2010 je využití pracovníků veřejné služby k evidenci knihovny v rámci II. stupně evidence. Předpokladem této práce je znalost německého jazyka, což se jeví jako značně problematické.

Ottendorferova knihovna

Po etapách záchrany, očisty, uložení, inventarizace a katalogizace svazků a tiskovin, které se podařilo uchovat jako torzo původního fondu bývalé německé veřejné knihovny a čítárny, jež byla od roku 1892 až do konce II. světové války provozována v Ottendorferově domě, byl v roce 2009 tento fond zapsán do CES MK ČR jako samostatná podsbírkka č. 24-3.

Badatelská knihovna

Na základě rozpočtové kapitoly nákupu knih je průběžně doplňována tzv. muzejní badatelská knihovna, která je plně přístupná veřejnosti. Ta v současnosti zahrnuje 3 797 publikací. Knihovna obsahuje 8 oddělení (Dějiny výtvarného umění, České dějiny, Světové dějiny, Vojenství, Geografie, Encyklopedie, Periodika, Naučné vědy) a je zpracována programem Bach. Je doplňována především odbornými periodiky a encyklopediemi. Za rok 2009 knihovna byl roční přírůstek 27 knih (roku 2008 byl přírůstek 52 publikací).

Badatelské návštěvy

V průběhu roku poskytovalo muzeum služby odborné i laické veřejnosti v návštěvní době, po dohodě i mimo ni. Badatelské dotazy byly na muzeum směřovány formou písemných, elektronických, telefonických dotazů, či osobních návštěv badatelů. Archiv muzea navštívilo k prezenčnímu studiu v roce 2009 celkem 14 badatelů (v roce 2008 18 badatelů). Jednalo se většinou o středoškolské a vysokoškolské studenty, kteří pracovali na seminárních, bakalářských a diplomových pracích. Současně bylo řešeno 32 komplexních žádostí o konzultace formou elektronické komunikace (v roce 2008 byl počet žádostí 26). Touto formou byly provedeny lektorské a korektorské práce na 2 rukopisech (osídlení Hřebečska, historie a současnost průmyslových objektů ve Svitavách). Vedle těchto zásadních prací probíhá téměř každodenní osobní i telefonická komunikace s tazateli s poměrně širokým spektrem záběru – povětšinou se týkají vyhledávání lokalit bydliště, osudů příbuzných, historie objektů, dohledávání hrobových míst apod. Počet výpůjček badatelů úhrnem 39 položek.

Expozice a výstavy

Stálé expozice

Celoročně byly přístupny 3 stálé expozice: **Svitavská zastavení** - výstava je instalována ve vstupní části budovy muzea a využívá především zvětšených dochovaných starých pohlednic Svitav z fotoarchívu muzea, **Z historie praček** - expozice je průběžně doplňována o nově získané zajímavé exempláře, písemný a obrazový materiál a **Hledání hvězdy Davidovy, Oskar Schindler - Spravedlivý mezi národy** – expozice o holocaustu a svitavském rodáku Oskaru Schindlerovi. V budově Ottendorferova domu bylo ve spolupráci s Českým esperantským svazem zpřístupněno Muzeum esperanta.

Výstavy realizované v roce 2009

Dramaturgie výstavní činnosti byla tak jako v minulých letech připravena s ohledem na různorodé zájmy odborné i laické veřejnosti. Muzeum připravilo v roce 2009 ve svých výstavních prostorách na ploše 368 m² celkem 13 výstav, 2 výstavy přecházely z roku 2008. V Muzeu esperanta byly realizovány 2 krátkodobé výstavy.

Výstavní sály v přízemí

- Pojd'me si hrát

Výstava klasických dřevěných hraček. Exponáty zapůjčeny z Regionálního muzea v Chrudimi a od soukromých sběratelů. Výstava byla doplněna hracím koutkem pro děti, některé z exponátů bylo možno si přímo v muzeu zakoupit.

- Xylem - dřevo

Cílem výstavy bylo ukázat krásu a význam dřeva, rozmanitost jeho struktury u jednotlivých druhů a možnosti jeho využití a zajímavosti o stromech ve Svitavách a okolí. Výstava byla připravena ve spolupráci s Regionálním muzeem v Chrudimi a Základní školou Felberova. Pro školní výpravy byly k dispozici pracovní listy.

- Klenoty našich domácností aneb to jsme doma měli taky

Výstava představila artefakty, které si lidé bez výtvarného vzdělání i větších uměleckých ambicí vytvářeli sami pro výzdobu svých příbytků ve druhé polovině 20. století. Vznikla ve spolupráci s občanským sdružením Domácí umění, které se jako jediné v ČR zabývá sběrem a dokumentací domácí tvorby obyvatel Československa.

- Mezi hvězdami

Vánoční výstava prací členek litomyšlského spolku patchworku. Výstava byla připravena ve spolupráci se Spolkem patchworku v Litomyšli a obohacena šicími dílnami a prodejem výrobků přímo v muzeu.

Výstavní sály v 1. poschodí

- Jiskření

Výstava obrazů německé malíčky Renaty Greiner byla doplněna skleněnými objekty dvou absolventů sklářské umělecké školy ze Železného Brodu Miloslavy Nievaldové a Roberta Kaufmana

- Přehlídka 2009

Tradiční výstava výtvarných prací výtvarníků svitavského okresu. Vystavovalo 52 amatérských malířů, řezbářů, sochařů.

- 29. národní výstava amatérské fotografie

Tradiční národní výstava již po třinácté ve svitavském muzeu. Součástí výstavy bylo vyhodnocení vítězů soutěže amatérských fotografií ČR a slavnostní udělení cen

- Pavel Matuška – Usmívání

Vvýstavu kresleného, malovaného a řezbovaného humoru zahájili herci Divadla Jára Cimrmana Miloň Čepelka a Jaroslav Weigel, vernisáže se zúčastnili další členové tohoto pražského divadla, přátelé Pavla Matušky.

- W-I-R Welcome Identity Reunited - Společná Evropa

Mezinárodní výstava profesionálních výtvarníků představila současnou tvorbu několika zemí (Německo, Rakousko a Česká republika). Zahájil ji významný český výtvarný teoretik Prof. Jiří Šetlík.

- Nad betlémem vyšla hvězda

Čtvrtá regionální výstava betlémů

- Tajemství dřeva

Výstava betlémů a řezeb známého výtvarníka a betlemáře Vladimíra Doubala z Trhové Kamenice

Předsálí stálých expozic

- Helga Hošková-Weissová – Dětské kresby z Terezína

Výstavu kreseb, které autorka nakreslila jako dítě v koncentračních lágrech, jsme do Svitav zapůjčili z Památníku Terezín.

- Historický klub Závíš

Výstava o činnosti historického klubu Závíš, který vznikl na Základní škole Felberova před patnácti lety zásluhou učitele a historika Milana Štrycha. Výstava vznikla u příležitosti 15. výročí založení klubu.

- 20 let poté

Výstava dobových fotografií a dokumentů z událostí po 17. listopadu 1989 ve Svitavách

- 15 let Docela malého divadla

Výstava o patnáctileté historii studentského divadélka ve Svitavách, které vzniklo při svitavském gymnáziu zásluhou PaedDr. Radomily Obloukové.

Muzeum esperanta

- Esperanto a mládež

Výstava mládežnického esperantského hnutí u příležitosti celostátní konference mládežnické organizace esperanta konané v Liberci.

- Železnice a děti

Výstava věnovaná 100. výročí esperantského hnutí mezi železničáři a mezinárodní výtvarné soutěži pro malé esperantisty na téma železnice

Návštěvnost muzea

Návštěvnost muzea byla o 1157 platících návštěvníků vyšší než v roce 2008. Expozice, výstavy a akce muzea navštívilo 5242 platících návštěvníků, z toho 1922 ve školních výpravách. V tomto čísle nejsou uvedeni neplatící (děti do 6 let, pedagogický doprovod, návštěvníci s volným vstupem, návštěvníci vernisáží, dnů otevřených dveří, muzejních nocí apod.). Odhadovaný počet návštěvníků těchto akcí je cca 2520 lidí.

Rok	2005	2006	2007*)	2008	2009
Počet návštěvníků	4939	6255	12969	4085	5242

*) výjimečný rok – jen na výstavu Lega přišlo 9 tis. návštěvníků

Účast v realizovaných projektech

Pracovníci muzea se podíleli na **vytvoření koncepce informačního systému** a navržení etap realizace pro jednotlivá období, jež jsou odvislé od finančních možností města. Výsledkem práce byl

a) **informační systém v kavárně Oskara Schindlera** a podmínky fungování informačního centra s důrazem na rozvoj cestovního ruchu v destinaci Českomoravské pomezí

b) **návrh a realizace 3 velkoplošných turistických map – města Svitavy** s městským památkovým okruhem, Mikroregionu Svitavsko s vyznačením atraktivit a destinace ČMP. Mapy byly opatřeny fotografiemi významných památek a přírodních zajímavostí. prioritou systému bylo vytvoření doporučené prohlídkové trasy města, jež vycházela z turistických koncepcí připravených muzeem v letech 2007 – 2009.

c) **obsahová a grafická podoba informačních bran** před objektem kavárny s důrazem na prezentaci města Svitavy jako centra kulturního a sportovního života a na jeho historii a zajímavostech bezprostředního okolí.

d) **grafická a obsahová podoba schematických map** města a destinace ČMP v interiéru vlastní kavárny.

e) **texty s historií města** pro estetickou výzdobu objektu kavárny

K realizaci je **připravena II. etapa navigačního systému ve městě**, který je rozšířením stávajících orientačních návěstí na sloupech veřejného osvětlení. Zde dojde k barevnému rozlišení návěstí s a) názvem ulice, b) názvem veřejné správní instituce; c) návěstí k památce jako součást značeného památkového okruhu. Systém bude doplněn informačními tabulemi na viditelných místech ve městě se směřováním na Kavárnu v parku, multifunkční centrum Fabrika a městské muzeum. Realizace této etapy je připravena na 1. pololetí roku 2010.

V souvislosti s projektem byla vytvořena pracovní skupina a výsledky její práce prezentovány na valné hromadě Českomoravského pomezí, jednáních s vedením města Svitavy, tiskových konferencích města a na pracovním setkání vedoucích informačních center Pardubického kraje.

Badatelská a ediční činnost muzea

- Stolní historický kalendář fotografií Svitavy a jejich region 2010

V květnu byla zpracována textová část stolního kalendáře Svitavy 2009. Kalendář je výsledkem dlouhodobé spolupráce se svitavským fotografem M. Sychrou a je již pátým pokračováním této edice.

- Informační a turistický leták Městské muzeum a galerie ve Svitavách

Informační leták o expozicích svitavského muzea jsme v průběhu roku distribuovali do navštívených spřátelených muzeí a institucí.

- Svitavy – edice Zmizelá Morava (nakl. Paseka)

Pro nakladatelství Paseka byla zpracována nová publikace, jejíž vydání je plánováno na první pololetí roku 2010. Skládá se z textové části cca 50 stran autorského archu a s částí fotografické. Ta obsahuje 146 snímků Svitav z období 19. a začátku 20. století. Byly použity snímky z fondu fotoarchivu svitavského muzea.

- Průvodce expozicí Hledání hvězdy Davidovy Oskar Schindler, Spravedlivý mezi národy

Na základě zájmu návštěvníků muzea o tištěného průvodce expozicí, a to v českém, německém a anglickém jazyce byly připraveny dvě nové publikace – jedna v české, druhá v německo-anglické verzi. Nový průvodce expozicí zvýší komfort návštěvníků muzea a zájemců o historii holocaustu.

- Prezentace muzea v turistických časopisech a webových portálech

V průběhu roku vznikly rozsáhlejší prezentační materiály pro časopisy Čechia panorama, KAM po Česku a Dovolená po Česku. Články o cyklu Hledání hvězdy Davidovy byly poskytnuty do periodika Sudetendeutsche Zeitung a Deutsche Wochenblatt.

Pokračovala i spolupráce s novinami Svitavský deník, regionálními mutacemi deníků MF Dnes a Právo. Na žádost ČTK byly vypracovány 2 souborné články s tematikou hraničních kamenů na Javornickém hřebení a o cyklu Hledání hvězdy Davidovy.

- Svitavský informační a kulturní zpravodaj Lucerna

Pracovníci muzea pokračovali v sestavování a sazbě části zpravodaje s aktuálními zprávami o dění v muzeu a ve městě. Vedle zpráv o chystaných akcích a výstavách s historickou tematikou byly na pokračování sepsány tipy na výlety po zajímavých místech svitavského okolí.

Vědeckovýzkumná činnost muzea

- Evidence a ochrana funerálních památek na Městském hřbitově ve Svitavách

Pracovníci muzea dále provádějí evidenci a kontrolu stavu hrobek a hrobů na základě aktualizovaných seznamů z let 1994 – 2008. Byla provedena dokumentace při čištění hrobky rodiny Albrecht.

Vzhledem ke špatnému stavu dvou archivních hřbitovních knih se soupisem hrobů městského hřbitova, které jsou poměrně často využívány badateli při vyhledávání původních hrobových míst, byla provedena jejich digitalizace a probíhá čištění digitálních fotografií nejen pro potřeby muzea, ale i pracovníků Technických služeb města Svitav. Knihy jsou ve správě TSMS.

- Vytvoření typologie hraničních kamenů na Javornickém hřbetu

Snahou pracovníků muzea a členů Moravskoslezské akademie pro vzdělání je obnova zcizených hraničních kamenů z roku 1754 formou věrohodných replik. Pro vyšetřování PCR byla vypracována zpráva k dokumentaci nalezeného kamene v květnu 2009. V ni jsou vymezeny kategorie hraničnicků z historického a funkčního hlediska s tím, že podklady poslouží pro výrobu replik v roce 2010. Dopady recese na získání financí je však velice obtížné predikovat.

- Spolupráce s dr. Robinem O'Neilem na edici knihy o Oskaru Schindlerovi

Zadáním editora nové vědecké publikace o osudech polských Židů za holocaustu a Oskarovi Schindlerovi, jejímž autorem je britský historik R. O'Neil a která bude vydána v roce 2010 v Anglii, bylo poskytnutí a selekce pramenů a fotografií z archivu muzea. Bylo připraveno 30 digitálních fotografií s popisy. Ty se stanou přílohou této knihy a prezentují muzejní expozici Hledání hvězdy Davidovy.

- Středoškolská odborná činnost

Předsednictví hodnotící komise soutěže okresního kola středoškolské odborné činnosti 15. 4. v DDM Svitavy v oboru historie a společenské vědy – hodnotily se 3 práce.

- Správa webových stránek muzea

V roce 2007 byl spuštěn nový redakční systém webových stránek muzea, jejichž chod a grafickou podobu zajišťovala firma MS Studio Svitavy. Od roku 2009 správa webu přešla zcela do kompetence muzea, které musí svépomocí zajišťovat grafickou podobu titulní strany webu a grafickou podobu aktualit. Tato změna režimu přinesla roční finanční úsporu cca 18 tis. Kč.

- Aktualizace mapových podkladů pro firmu DARUMA CITY VOICE

Firma Daruma společně s ICMS zajišťuje provoz zvukového informačního panelu na náměstí Míru. V roce 2009 došlo k aktualizaci mapových podkladů, vyznačení nových turistických atraktivit, informačních bodů a center ve městě, které odpovídají koncepci připravovaného informačního a navigačního systému. Byly revidovány a doplněny zvukové spoty k panelu.

- Tradiční lidová kultura – obyčejové tradice

Muzeum se podílelo na dotazníkovém zpracování dlouhodobého vědeckého úkolu dokumentace tradiční lidové kultury – pro garanta výzkumu MK ČR bylo zpracováno 29 obcí.

Kulturně výchovná činnost

Přednášková činnost

Muzejní čtvrtky

- 26. 2. Konflikt výtvarných skupin Osmá a Sursum
- 26. 3. Avantgarda a surrealismus ve výtvarném umění
- 14. 5. Legendy výtvarného umění 60. let
- 5. 11. Závěš z Falkenštejna

Přednášky v expozici Hledání hvězdy Davidovy

Z výčtu cca dvouhodinových přednášek o holocaustu je patrný nárůst zájemců o návštěvu stálé expozice s přednáškou průvodce. Oproti loňskému roku, kdy bylo uspořádáno 9 tematických přednášek, je však zřejmý nárůst zájmu o tyto služby paradoxně spíše z řad mimosvitavských škol. Převážná většina posluchačů je ze škol středních, i když je expozice určena pro školy všech typů.

- 3. 2. Speciální škola Mor. Třebová (25 žáků)
- 31. 3. Gymnázium Litomyšl – ZSV (20 studentů)
- 6. 5. ZŠ Chornice – celodenní výlet do Svitav (60 žáků)
- 22. 5. SZŠ – pedagogický sbor
- 30. 5. VIP – pracovníci knihoven ČR (30 osob)
- 23. a 24. 8. Micah Smith (Velká Británie) – potomek Schindlerových Židů
- 26. 8. Seminář pracovníků knihoven (cca 40 osob)
- 15. 9. Servis pro natáčení dokumentárního filmu o Oskaru Schindlerovi pro polskou televizi Krakov, prohlídka Svitav a Brněnce.
- 16. 9. VIP Židovské muzeum Praha (4 osoby)
- 17. 9. SZŠ Svitavy (20 studentů)
- 21. 9. Německý kulturní svaz Brno (5 osob)
 - 1. 10. Delegace ze Slovenska (cca 40 osob)
 - 5. 10. Gymnázium Mor. Třebová (60 studentů)
- 20. 10. SZŠ Svitavy – projekt holocaust (50 studentů)
- 23. 10. Goethe Institut a Erica con Rosenberg (Argentina) (5 osob)
- 24. 11. Gymnázium Svitavy - projekt holocaust (30 studentů)

Prohlídky města

Ke standardní činnosti muzea patří realizace prohlídek města a jeho památek. Prohlídky jsou přizpůsobeny požadavkům zájemců a mohou flexibilně dosahovat délky až 5 hodin. Nejčastěji jsou využívány okruhy a) kostel sv. Jiljí–městský hřbitov–Ottendorferův dům– náměstí–věž–muzeum a b) náměstí–Ottendorferův dům–muzeum–svitavská předměstí. Výklad je koncipován pro všechny zájmové skupiny – od mateřských škol po turistické zájezdy a vysokoškolské studenty.

- 20. 4. Noc s Andersenem organizovaná Městskou knihovnou ve Svitavách (20 dětí). Noční prohlídka muzea a svitavské pověsti.
- 27. 4. Gymnázium Svitavy – delegace SRN (16 osob)
 - 6. 5. ZŠ Chornice (60 žáků)
- 21. 5. ZŠ Sokolovská – delegace ze Slovenska (30 osob)
- 30. 5. VIP – pracovníci knihoven ČR (30 osob)
- 20. 6. SOU Ústí nad Orlicí (40 studentů)
- 27. 8. Seminář pracovníků knihoven (30 osob)
- 28. 8. Gymnázium Svitavy – přípravný týden žáků (24 studentů primy)
- 28. 8. Gymnázium Svitavy – přípravný týden žáků (18 studentů první roč.)
 - 4. 9. OA a VOŠE Svitavy (22 studentů)
 - 4. 9. OA a VOŠE Svitavy (18 studentů)
- 11. 9. OA a VOŠE Svitavy (20 studentů)
- 14. 9. SZŠ Svitavy (výuka historie 24 studentů)
- 14. 9. SZŠ Svitavy (výuka historie 18 studentů)
- 15. 9. Gymnázium Svitavy – kostel sv. Jiljí (14 studentů)
- 18. 9. Gymnázium Svitavy – kostel sv. Jiljí (12 studentů)
- 21. 9. Německý kulturní svaz Brno (5 osob)
- 21. 9. Gymnázium Svitavy – kostel sv. Jiljí (14 studentů)
- 10. 10. Český svaz esperanta (30 osob)
- 17. 10. Gymnázium Svitavy – soustředění historiků (9 studentů)
- 15. 11. ZŠ Sokolovská (návštěva ze Slovenska) (cca 30 osob)

Tématické cykly

Hledání hvězdy Davidovy – zapomenuté osudy

V dubnu roku 2008 byla slavnostně otevřena při příležitosti stého výročí narození Oskara Schindlera stálá expozice o osudech Židů našeho regionu Hledání hvězdy Davidovy. Název expozice byl zvolen

pro nový dubnový projekt, který si kladl za cíl přiblížit veřejnosti židovskou problematiku, holocaust a osudy lidí s Davidovou hvězdou. Na organizaci projektu se kromě muzea podílelo Středisko kulturních služeb města Svitav, svitavské gymnázium a také Sudetoněmecká kancelář v Praze. V průběhu měsíce veřejnost a žáci a studenti některých škol absolvovali nejen přednášky významných osobností a pamětníků holocaustu, ale i autentickou výstavu dětských kreseb z terezínského ghetta, zhlédli divadelní a filmová představení, rockové oratorium a navštívili vyhlazovací tábor v Osvětimi.

Program cyklu Hledání hvězdy Davidovy - zapomenuté osudy:

2. 4. v divadle Trám **Divadlo Kufr: Židovka aneb Žonglování se životem**

Představení pohybového divadla pro dvě herečky a jednoho muzikanta ztvárňující netradičním způsobem osud židovské dívky v době 2. světové války.

6. – 10. 4. v kinokavárně Galaxie **Týden filmu s tématikou holocaustu**

Musíme si pomáhat, Sofiina volba, Pianista, Dáblova dílna, Schindlerův seznam

14. 4. v kině Vesmír beseda se spisovatelem **Arnoštem Lustigem** nejen o holocaustu, ale také o jeho práci na scénáři filmu **Obchod na korze** s projekcí filmu.

16. 4. ve Fabrice Svitavy **Smíšený pěvecký sbor KOS Pedagogické fakulty v Litomyšli Oratorium Ever Smiling Liberty**

Oratorium zpracovává příběh Judy Makabejského, vůdce židovského

povstání v roce 167 př.n.l., který se postavil do čela odporu proti násilnému počeťování Židů..

18.–19. 4. Poznávací **zájezd do Osvětimi, Krakova a Wieliczky pro veřejnost** se setkal s obrovským zájmem. Průvodcovské služby zajistili pedagogičtí pracovníci gymnázia V. Velešík a J. Žilka.

21. 4. v muzeu přednáška **Toman Brod - Bezuzdné zlo. Pokus o reflexi nejen historickou**
Přednáška o obecných příčinách a následcích holocaustu.

22. 4. v muzeu přednáška **Oldřich Stránský – Rodinný tábor v Birkenau**
Přednáška předsedy České rady obětí nacismu Oldřicha Stránského je unikátní zpovědí člověka, který přežil nacistický tábor v Osvětimi a holocaust. i.

28. 4. v muzeu přednáška **Marta Kottová – Nesmíme zapomenout!**
Marta Kottová je laureátkou medaile Za zásluhy o stát v oblasti výchovy, kterou jí udělil prezident republiky Václav Klaus dne 28. října 2008. Přežila věznění v koncentračních táborech Terezín i Osvětim.

29. 4. v muzeu **Kulturní program z vernisáže HHD - Jiří Bečka, Lenka Fikejzová, Radka Oblouková a** divadelní soubor DoMa a beseda s autorkou výstavy dětských kreseb z Terezína **H. Weissovou.**

Dvacet let poté 1989 – 2009

Připomínka událostí roku 1989 a pád totality se staly motivem vzpomínkového cyklu akcí, na němž se organizačně podílelo SKS Svitavy, Městská knihovna ve Svitavách a Gymnázium Svitavy. Byla připravena výstava o průběhu revoluce ve Svitavách, která celý cyklus zarámovala. Následovaly přednášky, besedy a koncerty či společenská setkání.

Program cyklu Dvacet let poté 1989 - 2009

- 10. 11. v muzeu **výstava Dvacet let poté a přednáška prof. Jana Sokola** s názvem Od totality k demokracii.
- 12. 11. v kinokavárně Galaxie **Hudební kavárna J. Černého – Hudba roku 1968.**
- 19. 11. v muzeu přednáška **Denisy Nečasové s názvem Rok 1989 v našich dějinách.**
- 20. 11. v Ottendorferově domě – **koncert Jaroslava Hutky**
- 23. 11. ve Fabrice přednáška v rámci cyklu Pod lucernou s... **prof. Josefem Hetychem na téma Proměny české polistopadové literatury.**
- 25. 11. ve Fabrice Svitavy **koncert skupiny The Plastic People of the Universe.**

Ostatní kulturní a vzdělávací činnost

Pracovníci muzea zajišťují ve spolupráci s Informačním centrem města Svitavy na turistickou sezónu (červen – září) o víkendech **zpřístupnění vyhlídky z věže kostela Navštívení P. Marie** a také výstavy zde instalované. Provoz věže a turistické vyhlídky zabezpečují také v období Vánoc a Nového roku a při veřejných akcích na svitavském náměstí. Od října roku 2009 začal při muzeu působit **svitavský spolek patchworku**, který se zde schází pravidelně jednou měsíčně. Každé první úterý v měsíci probíhá přímo ve výstavních sálích **Malování v galerii**, které je určeno dětem od 5 do 15 let. Od října působí při muzeu historický klub Záviš pod vedením PhDr. Milana Štrycha.

17. 1. **Poradenský den pro výtvarníky** spojený s výběrem prací na výstavu amatérských výtvarníků okresu Svitavy

1. 3. **Masopust** Šestý ročník masopustního průvodu masek a muzikantů z Vortové na Hlinecku na svitavském náměstí. Součástí bylo i tradiční stánkové občerstvení.

13. 6. **Muzejní noc** Improvizovaná historická prádelna na muzejní zahradě – možnost vyzkoušet si prát na valše, v dřevěných mechanických i prvních elektrických pračkách a mandlování na starých dřevěných mandlech. Non-stop promítání dokumentárních filmů o životě Oskara Schindlera. Dernisáž Národní přehlídky amatérské fotografie ve spolupráci se svitavským fotoklubem za účasti známého českého fotografa Jindřicha Štreita. Rychlokurzy esperanta, ukázka esperantských písní apod.

6. 9. **Pout' ke sv. Jiljí** zabezpečení řemeslného jarmarku

20. 9. **Dny evropského dědictví** zdarma byly zpřístupněny tyto

objekty: kostel Sv. Jiljí, kostele sv. Josefa, interiér a věž kostela Navštívení P. Marie, Ottendorferův dům a Muzeum esperanta, Městské muzeum a galerie. Památkami zájemce provázeli členové historického klubu Závěš ZŠ Felberova.

26. 9. **Ekumenická bohoslužba a koncert Pavla Koutníka** konala se v kostele navštívení P. Marie u příležitosti výstavy Společná Evropa.

7. 11. **Putování za sv. Martinem** účast na programu a občerstvení

22. 11. **Dílna patchworku** o šicí dílnu pod vedením členek litomyšlského spolku patchworku byl zájem nejen ze strany svitavských.

6. 12. **Vánoce ve Svitavách** zahájení vánočního období ve Svitavách každoroční akcí v prostorách MMG, Ottendorferova domu, kinokavárny, Fabriky a na svitavském náměstí. Předvádění tradičních vánočních zvyků a obyčejů, vánoční výzdoby, koncerty, pohádky a vánoční jarmark na náměstí. Součástí byly **Marcipánové vánoce** v Muzeu esperanta, pořádané členy Českého esperantského svazu.

8., 9. 12. **Vánoce v muzeu** vánoční zvyky a obyčeje pro školy

21. 12. **Den dřeva** ukázky řezbářských prací a výroby betlémových figurek, malování tradičních krounských dřevěných hraček

24. 12. **Štědrovečerní prohlídka muzea** Noční prohlídka betlémů před půlnoční štědrovečerní mší spojená s živým koncertem – improvizací - svitavských muzikantů

Propagace a popularizace muzea

Muzeum propaguje svou činnost formou svých internetových stránek www.muzeum.svitavy.cz, umístěním svých reklam na servery jiných subjektů, v katalogích cestovního ruchu, příspěvky do novin a časopisů, a poskytováním příspěvků a rozhovorů rozhlasovým a televizním stanicím a tisku. Dále formou pozvánek a příspěvků v měsíčníku Lucerna, v Deníku Svitavska, propagací na výlepových plochách ve městě. Úzce spolupracujeme s ČRo Pardubice a ČRo 1 Radiožurnál a místní televizí Comvision.

Provozní záležitosti muzea

Budova muzea

Dle zákonných lhůt a interního plánu byly v průběhu roku prováděny revize technických a elektrických zařízení. V jarních měsících skončily práce na opravách, broušení a lakování parketové podlahy v galerijních sálech a sály byly vymalovány. Byla provedena montáž nového závěsného zařízení a osvětlení v novém sále galerie, který vznikl po vystěhování kanceláře historika a sbírkové knihovny v roce 2008. Bylo dokončeno napojení budovy muzea a Ottendorferovy knihovny na páteřní optickou síť města a provedeno napojení muzea do metropolitní sítě.

Firmy VKV a MONTEZ prováděly drobné elektroinstalační práce a opravy osvětlení dvora, instalaci elektronického zámku na vstupní mřížci muzea, bezdrátovou elektroinstalaci osvětlení nových vitrin v expozici Hledání hvězdy Davidovy. V rámci záruční reklamace byla opakovaně řešena oprava hlavní střechy budovy muzea a její oplechování. Svépomocí byly kompletovány nové regály v depozitáři prací techniky. Velkou a finančně náročnější akcí byla havarijní oprava svodů hlavní budovy na Máchově aleji a nové napojení okapů do kanalizace.

Budova Ottendorferovy knihovny

Pokračovaly restaurátorské práce na venkovních oknech a dveřích v přízemí a části 1. patra budovy. U vstupních dveří byly doplněny chybějící části, dveře byly kompletně zrestaurovány včetně barevné povrchové úpravy. U oken byly ošetřeny všechny prvky s výjimkou vnějších částí, které budou zrestaurovány až po sejmutí vnějších ochranných mříží. Dřevo bylo kompletně ošetřeno, povrch byl nově fládrován. Restaurátorské práce prováděl restaurátor Jiří Věneček, fládr pracovníci firmy B. Kafka. Celý průběh byl dozorován pracovnící NPÚ v Pardubicích PhDr. Zdenkou Paukertovou. Je

připraven restaurátorský záměr včetně rozpočtu na restaurování všech vnějších dveří a oken budovy a také nástropních nástěnných maleb v přízemí budovy. Vzhledem k havarijnímu stavu budovy předpokládáme pokračování oprav vnějších oken budovy v příštích letech.

V ubytování byly pořízeny nové garnyže, záclony, police pro čisticí prostředky, v apartmánu police pro odkládání oděvů, nové povlečení a ručníky. Ubytování bylo vybaveno varnou konvicí, mikrovlnou troubou a rádiem, dovybaveno bylo i sociální zařízení.